

jasnite in na tanko razložite svoje misli. Moje življenje je do sedaj bilo popolnoma odkrito vsacemu, kdor je želel poznati me, in vse delovanje moje ostalo je zmirom popolnoma dosledno. Kako sem mislil in še mislim o Slovencih in Slovanih sploh od onega trenutka, ko sem stopil v javno življenje po dovršenih študijah, to se lahko vidi na vsaki strani zgodovinskega časnika „Mittheilungen des historischen Vereins für Krain“, čegar vredništvo sem prevzel meseca septembra 1856. l. in ga vredoval s pomočjo sodelalcev Hicingerja, D. Trstenjaka, Metelka, Nečaseka itd. do 1858. leta; to se lahko tudi razvidi iz „Vodnikovega spomenika“, kterege sem izdal 1859. leta, povod pa mu dal že 5. novembra 1857. leta.

Dr. E. H. Costa.

Blagorodnemu gospodu dr. Razlagu.

Ker pismo Vaše, ki ste mi ga poslali v 110. listu „Slov. Nar.“, kakor zdravniki pravimo, je „superfoetacija“ ali „foetus in foetu“, zato Vam odgovorita gospoda dr. Costa in prof. Lésar. Meni po takem ne ostaja drugega nego to, da Vam odgovorim na vprašanje Vaše, da je resnica, in ne tiskarna pogreška to, kar so „Novice“ rekle, da v našem volilnem odseku bili ste le z manjšino glasov izbrani za odbornika. Vendar se je zgodilo tū, kar se večkrat tudi v parlamentarnih klubih zgodi, da se je večina vklonila manjšini; al zgodilo se je to izrekoma, da oni, ki v odseku niso za Vas glasovali, tudi za Vas ne bodo glasovali v zboru, in to so vsi tisti (in ž njimi še drugi), ki so opazovali Vaše postopanje proti Matični tiskarnici v združbi z gosp. dr. Vošnjakom. Ali zmorejo ti ali ne, to je vse jedno; vsak voli po svoje, meni pa je v vsem doslednost sveta. — Nekterim se je potrebno zdelo, da se ta sklep večine odsekov naznani onim, ki bi utegnili vprašati, kako da ste ostali Vi, a dr. Vošnjak, dr. Pogačar ne? — To pa se ni zgodilo na skrivni poti, ampak bilo je po tisku očitno naznanjeno vsem, katerim povedati se je to potrebno zdelo.

Dr. Jan. Bleiweis.

Priposlano.

V zadnjem listu „Novic“, ki mi je danes prišel v roke, najdem med kandidati, ki jih priporoča „Narod“ za volitev v odbor Matice slovenske, tudi svoje ime. Čem manj ko sem se mogel kedaj sprijazniti z modernim liberalnim duhom, ki se, zavito v častitljivo domačo obleko, goji in razširja po „Narodu“, — čem živeje obžalujem prepire in razprtije, ki jih v silno radost zagrizenim nasprotnikom vzrokuje „Narod“, čem boljje spoznavam, da od strane „Naroda“ hujša nevarnost preti narodnemu napredku, za kterege se skupno vojujemo, kakor od strane očitnih stranskih sovražnikov, tem večja mi tudi nastaja dolžnost, javno izreči, da se nikakor ne vjema ne z mojimi mislimi in željami, ne z mojim značajem, da „Narod“ mene šteje med svoje in ko kandidata priporoča.

V Novem na Primorskem dne 20. sept. 1872.

Dr. Leon Vončina, prof. bogoslovja.

Mnogovrstne novice.

* *Bridkosti federalističnega časnika.* V Pragi izhajajoči veliki časnik „Politik“, ki se v prvi vrsti poganja za pravice Slovanov in avtonomijo dežel, našteva v enem svojih zadnjih listov bridkosti, ki jih je doživel v preteklih 10 letih, ter pravi, da 300krat je bil konfisciran (v prepoved djan), čez 30.000 gld. je moral kazni plačati, vredniki njegovi so bili obsojeni v ječe tolikrat, da vsi

zapori na leta sešteti znašajo 65 let, poleg tega so bila njih stanovanja velikrat preiskovana, nekteri iz domovine izgnani itd. Strašne nadloge za tiste in njihove rodovine, ktere je kazen zadela. A vendar — pravi — ne prestrašeni stojimo zmirom na istem mestu v isti cilj in konec: na blagor naroda svojega in domovine svoje.

* *Velikansko peticijo* z 172.000 podpisi za predrugačenje šolskih postav je katoliški narod na Českem nedavno izročil ministerstvu nauka in bogočastja. A kaj je storil minister? Deželnemu šolskemu svetu jo je poslal v obravnavo. — „Vaterland“ priča-kuje, da deželni šolski svet prošnje 172.000 poštenih državljanov, ki so svojemu cesarju verno udani in veliko veliko davka plačujejo, ne bode tebi nič meni nič — na stran položil.

Dopisi.

Iz Tridenta v Tirolih 17. sept. J. R-n. — Osem let je vže minulo, kar se naš slovensko-kranjski polk (regiment) potika po najbolj skrajnih in odljudnih mejah avstrijske monarhije. Molčim naj, da garnizoni v Dalmaciji in na Tirolskem so najbolj trpežni in da se moramo samo zdravi in krepki konstituciji in vedremu duhu kranjskega roda zahvaljevati, da niso naši stariši več sinov pogubili, da ni dobila naša dežela več hromakov in pokvek; prašam le, je li tako vmetovanje državno ekonomično? koliko stane vsako leto menjevanje ljudi, ker mora Avstrija vsako kapljico vode za svoje železnice tujim družbam po avstrijsko plačevati; ko je dosti priležnejih provincij! Politično so menili tako ravnati, češ, naši ljudje niso za salonska mesta, so prerobati, toraj so za skale in hosto.

Okornogibčni in teslasti nemški hribovec in divji Madjar imela sta povsod prednost, kakor druge v državi tako sta tudi tukaj srčno jederce! Spoznali pa so tudi, da se servilni Slovenec najbolj sporazumeva z elementi, ki so vsemu, prej nego državi prijazni, da je premeten in prebrisan v službi in družbi; toraj po njihovi misli vsaj dobro pomirovalno sredstvo za državne puntarje, Kaj na polajšanje deželi in ljudstvu ni pri tacih stvaréh gledati! —

Znano je, kako so se naši poslanci pred dvema letoma pehali in lazili po dunajskih kabinetih, da bi polku stan pomanjšali in ga bliže doma spravili in da so ministra Kuhna komaj preongavili, da je odločil regimentu Trst. Ali jaz se bojim, da je Trst prolog križevega pota za Dalmacijo. Vederemmo!

Kako veselje in zadovoljnost izbudilo je premeščenje pri polku! Nemirno šтели so se meseci, tedni, nevoljno gledali zadnji dnevi: „Kako se bomo postavili, ko v Ljubljani marširamo, „naši“ nas bodo vže čakali, morebiti pride tudi tovarševa sestra. In v Trstu je dosti naših ljudi, ki znajo govoriti, in nas ne bodo kakor pse pogledovali.“ — Sredotočje vsega veselja bila pa je Ljubljana, tam se bomo dva dni oddahnili!

Al človek obrača, baron Khun pa obrne. Niti minute nij dovoljeno regimentu v Ljubljani ostati! Prot deveti uri zvečer pride regiment 20. in 23. t. m. po Rudolfovej železnici tjekaj; v 50 minutah mora vse v redu „fort“ po južnem vlaku. Čul sem izgovor, da so naši ljudje živine, da bi se tako razkropili, da bi ne prišli več vkup. Slaba zavest dobre discipline!! Zajec bo brž ko ne za družim grmom tičal: ali ni strah pred „narodno pošastjo“ gospodom v Gradci in Ljubljani „spiritus agens“! Bojé se menda gospodje, da bi Slovenec ne objel Slovenca, da bi ne občutil, da ima svoj dom, da bi ne pokazal, da ljubi svoje, da iskreno ljubi deželo svojo. Mnogo let želeli so si naši nazaj v na-

ročje Tvoje, sladka domovina; navdušeno te pozdravljajo zdaj, ko jih kličeš na obale svojega morja, vdano ti pojó:

Hurà slovenska domovina,
Hurà očetov naših stan,
S ponosom pošlje nas tujina —
Obhajaj slavno snida dan!
Pozdrav snežnikom na višavi,
Pozdravljen tihi dol in log,
Stotér pozdrav kraljici Savi
Vasém po krajinah okrog! —

Dom slovenski, zemlja sveta,
Solnce lepše nam ne sije,
Lepša noč nam nij razpeta,
Milše zvezdic svit ne lije:
Ne donè kot v tebi petja —
Matere sladki glasovi,
Ne duhté nikjer tak cvetja,
Ne zvoné tako zvonovi.

Zatè naš dom gremo na bran,
Vihrà naj sever al zatok,
Da skuša vrag slovensko dlan
Za možem mož, za skokom skok
Na stražo vsi hurá, hurá,
Na breg jadranskega morjá!

V Gorici 21. sept. — Nek — mož je pisal uni dan da goriškemu dopisniku „Novic“ tvarine zmanjkuje. Jez ne vem prav, kterege dopisnika je on mislil, mene, ali kterege družega — kajti jez nočem biti odgovoren za to, kar kdo drugi piše ali ne piše, in tudi časti nočem kratiti nikomur, — mislim pa, da je mislil na-me. S „pomanjkanjem tvarine“ je gotovo hotel reči, da njega za pristojno tvarino imeti ne maram. Kako težko dé nekterim, kedar se nihče za-nje ne zmeni, kaže vsako toliko nek tržašk list, v katerem se dajajo sami sebe slikati kot svetu nevarne sicer, a kot — „lepe“ može. Ali — lejte, no! ti presneta reč! Prav v tem, ko se zagovarjam zoper očitjanje, da nimam tvarine, polastuje se me duševna suša, da res skor ne vem, kaj pisati; bojim se, da moj kontrolor me zasači „in flagranti“. A to ne sme biti; začnimo raji koj z — vremenom!

Po hudi vročini, ki smo jo imeli vso prvo polovico tega meseca, padlo je ta trenutek (2½ uri pp.) živo srebro na + 8° R. Tukaj gre dež z vetrom, a diši, kakor da bi kje v gorah snežilo. Lep sv. Matevž! Vreme me spominja poljá, vinogradov, ti pa — kmetijske šole in vinokemijskega poskuševališča itd. Činkvantin (pozna turšica) in ajda lepo kažeta; repa in jesensko zelenje enako; za vino pa bo tako trda, da že davno ne tako. Samo v Brdih pride-lajo blizo eno četrto ali polovico navadne vendime in imajo grozdje sploh zdravo, drugod je povsod žalostna. Premišljevanja vredna prikazen pa v Brdih je ta, da se trtna bolezen letos v prvo tudi po ondašnjih (vinskih) gorica pozná. Sedanje deževanje tudi ne bo kaj prida za grozdje. Bojim se, da našim önokemikarjem, katerim se je prepustila klet z dvema šolskima sobama v Wendenberškem (vadničnem) poslopji, bode manjkalo tvarine, kakor meni ubožcu za dopise. Memogredé naj omenim, da se bo menda vinstveno-kemijski poduk predaval samo v italijanskem jeziku. In to je po laških geo- in etnografičnih zapopadkih dosledno. Lahi namreč, kedarkoli o slovenski strani naše grofije govoré, imenujejo jo vselej „la montagna“ in si mislijo ves svet od sv. Gore naprej proti Tominskemu. Tako so tudi nekdanji Rimljani svet in ljudi uni kraj njim znanih severnih krajev imenovali „Hyperboraei“, proti jutru pa jim je bilo „Scythia“. Da imamo na tej strani

sv. Gore krasna Brda, lepo okolico goriško, dolino ipavsko in dolgi Kras — ki so vsi vinski kraji — za to nočejo vedeti; Slovenija je njim „montagna“, montagna pa nima trte, razen soške doline, toraj ne potrebuje kemijskih razlaganj. Pa kaj, saj še poljá, znabiti menijo, da Slovenci nimamo; drugače si ne moremo tolmačiti tega, da nameravajo kmetijsko šolo preložiti v Karmin, kamor bi gotovo noben Slovenec ne hotel iti. Po mojih mislih tudi tega treba ni, da se šola preseli v Št. Peter pri Gorici; šola naj bo v Gorici in naj se jej dá, česar potrebuje, pa ne več. — Predvčeranjim se je zgodila tukaj nesreča, da se je v Fabriškem predmestji, v Stračicah, zvečer v temi utopil profesor Al. Travisan rojen Goričan, ki je bil dosedaj v Zadru, pa je imel te dni imenovan biti za goriško učiteljsko izobraževališče. (Kon. prih.)

Iz Kostanjevice 19. sept. — 15. dne t. m. se je pri nas oklicalo sledeče: „Od sl. c. k. kantonskega glavarstva v Krškem se naznanja, da jutre 16. septembra ne bo še nove volitve tukajšnjega (Kostanjeviškega) srenjskega zastopa, ker g. okrajni glavar nimajo časa. Kdaj pa bo ta volitev, to se naznani pozneje“. — Tako nekako se je glasil oklic. — Naj omenim nekoliko o pripravi za to željno pričakovano volitev. — 9. dne t. m. se je pri županu na vrata nabilo, da ima volitev biti 16. septembra, in sicer v tako zvanem klosterskem poslopji, pri županu pa leži imenik za pregledovanje. Ljudje so večidel le pravili, da je pri županu — nekaj — nabitega, kajti ta oklic bil je le — nemški! — Zarad imenika pa je marsikter rekel: e! kaj pa hočem, vsaj je pa le spet vse nemško in pa kdo li bo tje hodil! — 9. dne t. m., ko je bil imenovani oklic že nabit, so se mestni občani še le spisovali, še 12. dne t. m. ga je spisovallec vkljub onemu nabitemu oklicu še pri sebi imel. Komisije zaupnih mož, pri kateri bi se bil mogel kdo zarad kračenja volilne pravice pritožiti, nobene ni bilo. — Tukajšnji g. učitelj, kterege krajni šolski svet z Gač-Severjem ne za pravega, ampak le za pomočnega *) učitelja ima, akoravno se je kot pravega že tudi s svojim dekretom skazal, se je zarad zopet mu vzete volilne pravice pritožil naravnost pri sl. c. kr. glavarstvu, proseč, da se mu blagovoljno pripomore k njegovi pravici pa tudi k dostojnemu in potrebnemu spoštovanju.

Zarad nekega silno drzovitega, surovega in na boj kličejočega izustila A. Gača, in to pričo g. Podboja in Severja in še nekterih spoštovanih oseb, so nekteri občani iz mesta in dežele odposlali 13. dne t. m. prošnjo na c. k. kantonsko glavarstvo v Krškem, da ono blagovoli pri volitvi za red in prostost skrbeti ter take surovosti, s kakoršno je žugal Gač, strogo zavrniti. Da bi bil spoštovani grof to našo prošnjo rad vslišal, smemo upati tem več tudi zato, ker grdo ravnanje, drzovito sčuvanje in rogoviljenje trójice: Gača, Podboja in Severja dobro pozná, zlasti tudi iz pismenih pritožeb, ktere je tako tukajšnja duhovščina kakor tudi pošteno meščanstvo, ktero vednega hujskanja in rogoviljenja več prenašati ne more, vložilo že poprej pri sl. c. kr. kantonskem glavarstvu v Krškem in tudi naravnost prosilo zaslišanja v tej zadevi. — Zarad enacega sčuvanja pri mestnem uniformiranem koru so se že o velikonočnih praznikih nektare žarže tega kora s svojim stotnikom vred pri c. k. kantonskem glavarstvu v Krškem osebno pritožili, rekši, da dokler bo Podboj v Kostanjevici,

*) To pa, se vé da le zato, ker vrli g. učitelj o oni edinosti, o kateri mu ti liberalni, za šolstvo tdo spijoči možje vedno trobijo, nič vedeti noče, marveč v edinstvu z duhovstvom dela za pravi, resnični vspeh šolskega poduka. To sta priznala pri konecletnem šolskem izpraševanju tudi okrajni šolski nadzornik in c. kr. vladni komisar.

miru ne bo. Obljubilo se jim je že tudi zaslišanje o tej reči, kakor so to že povedale „Novice“. Zato pa se sliši sem ter tje govorjenje, da se je volitev ustavila le zato, da se vse to preišče in grozno pohujšljivemu zapeljevanju konec stori. Skrajni čas je že res, da se stvar reši in ubogo ljudstvo ne draži in ne trpinči dalje; vsaj je že dosti trpelo!

Š Črnega vrha nad Idrijo. (Požar.) V sredo 18. dne t. m. je tukajšnjo vas zadela velika nesreča. Ob 9. uri zjutraj zapojejo žalostno zvonovi in sliši se glas: ogenj! ogenj! In res, goreti je začela našega župana hiša. Kako se je ogenj vnel, še ni znano. Sliši se, da je začelo goreti pri dimniku. Pogorela je sama županova hiša in poslom ni ostalo družega, ko obleka, katero so na sebi imeli. Velika zasluga gre tukajšnim srenjčanom, da so se tako vrlo obnašali pri gašenju; posebno hvalo zaslužijo: kmet Jožef Blažič in hlapec Lorenc Habe. Najdejo se pa tudi take baže ljudje, kateri privošijo iz golj sovraštva ta požar našemu vrlemu županu, kateri ima skrb za vsako srenjsko reč.

Iz Dola pri Hrastniku. — V nedeljo 15. septembra smo imeli tukaj vesel dan. Zapele so nam prvičkrat z 11 spremenimi lepo vbrane nove orglje, ktere je izvrstni mojster g. France Goršič v Ljubljani na občno pohvalo nam naredil. Blagoslovili so jih prečastiti korar g. Anton Žuža, in pri tej priliki so gosp. Matija Stagoj izvrstno o orglah govorili. Kdor potrebuje novih orgelj, naj se le do Goršiča obrne; on ni samo mojster svojega dela, temuč je tudi naroden mož; zato ga priporočamo vsemu slovenskemu svetu.

Blaž Dragar, organist.

Stari Trg na Notranjskem 19. sept. (Očitna zahvala.) Za zdatno podporo, katero so presvitli cesar v razdelitev med najpotrebnejše pogorelce v Starem Trgu pri Ložu iz svojega darovati blagovolili, se Njegovemu Veličanstvu v imenu pogorelcev očitna zahvala izrekuje.

Franjo Mazi, župan Starotrški.

Iz Starega Trga 16. sept. (Javna pohvala) pridnim Ložanom, ki ste tako skrbno branili pri požaru, posebna hvala gosp. Lahu, svetovalcu mestnega starešinstva, ker je tako pametno vodil svoje ljudi, da so gasilnico na rokah prepeljavali, ker njegovi debeli konji bodo najbrže za meso; hvala tudi g. Pletnarju za modro vodstvo mestne „feuerbere“.

En Starotržan.

Iz Srednje Vasi na Kočevskem. — 30. dne u. m. so bili za župana izvoljeni Jožef Hönigman iz Slovenske Vasi, za svetovalca pa Juri Rankel iz Srednje Vasi in Jož. Verderber iz Brega.

Iz Nemške Loke na Kočevskem. — Pri volitvi občinskega starešinstva 11. dne u. m. je bil Janez Medic za župana, Peter Jaklič in Miha Kump pa sta bila za svetovalca izvoljena.

Iz Ljubljane. — Včerajšnji dan je bil dan učiteljev; bil je namreč prvi zbor učiteljev slovenskih, v katerem se je zbralo blizu 300 učiteljev, in med njimi kakih 15 učiteljic. Na radost vsem došlo je tudi iz Hrvaškega 13 gospodov in mnogo iz slovenskih dežel, le iz Koroškega ni bilo nikogar. Zborovanje je bilo v dvorani deželnega zbora. Ravnatelj mestne šole Št. Jakobške gosp. A. Praprotnik je kot predsednik učiteljskega društva pričel zbor s prijaznim nagovorom; gosp. Hočevnar, c. k. vladni svetovalac, je skupščino pozdravil v imenu vlade, gosp. dr. Jan. Bleiweis kot namestni deželni glavar v imenu dežele, in mestni župan gosp. Dežman v imenu mesta. Vvodne govore k 3 točkami, ki so na dnevnem redu stale, so imeli gosp. Tomšič, učitelj na vadnici ljublj. preparandije, gosp. Knific, nadučitelj v Tržiču, in pa gosp. Lapajne, nadučitelj Ljutomerske šole na Štajarskem. O 1. in 3.

točki se je glasilo več govornikov; o 2. točki (zadeva-joči nemški jezik v mestnih šolah) se je brez debate prestopilo na dnevni red, ker razprava je bila le o ljudskih šolah po deželi. Po eni uri popoldne je prvo-sednik sklenil zbor s zahvalo skupščini učiteljski, deželni vladi, deželnemu odboru za zdatno podporo in meščanstvu za gostoljubni sprejem učiteljev. Po trikratnem navdušenem slava-klici Njegovemu Veličanstvu se je razšla skupščina.

Danes ne ostaja nam časa, da bi mogli bolj na drobno popisati razprave zborove, zato samo to rečemo, da od konca do kraja se je vse vršilo tako častno, da si more društvo slovensko ta prvi zbor zapisati s svitlimi pismenkami v kroniko svojo, kajti tudi razstava učiteljskih pomočkov je lična in pesme njihove v večernem koncertu so kazale izurjenost pevsko s krasnimi glasovi.

Za celodnevni trud, ki so ga imeli gospodje, je „Matica glasbena“, združena z vojaško godbo c. kr. polka „Sachsen-Meiningen“, jim v dvorani čitalnični napravila veselico, pri kateri je do pozne noči kraljevala, kakor Slovenci pravimo, „židana volja“.

Danes dopoldne je občni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam, potem pa zbor društva „Šola“ imenovanega, popoldne ob 3. uri bode gospodičina Rennova učiteljem pokazala svoj „otročji vrt“, ob 5. uri pa bode gosp. Förster v cerkvi Frančiškanski jim igral na velike slavnoznane Goršičeve orglje.

— (Slovensko gledišče.) Na čast prvemu zboru slovenskih učiteljev se predstavlja danes v sredo 25. t. m. v deželnem gledišču „Ženski jok“, vesela igra v 1 dejanji po francoskem poslovenil V. Mandelc, in dobroznana, še vedno priljubljena igra s petjem v 2 dejanjih „Županova Micika“. Pri predstavi sodeluje nova c. k. vojaška godba pešpolka Sachsen-Meiningen.

— Danes je shod prečast. duhovščine za posvetovanje pravil o duhovskem podpornem društvu.

Tudi „Matica glasbena“ ima danes (popoldne ob pol šestih) v čitalnici svoj prvi občni zbor.

Odbor „Matice slovenske“ ima popoldne sejo; jutri ob 9. uri dopoldne pa je njen občni zbor v dvorani čitalnični. —

Tako je zbor za zborom te 3 dni.

— (Iz seje deželnega odbora 20. septembra.) Bralo se je poročilo vodstva deželne gozdarske šole v Šneperku o konecletnem letošnjem vprašanji dijakov, iz katerega, kakor iz šolskih spričal vseh 9 učen-cev, se je z veseljem razvidelo, da vsi (razun enega) so dovršili prvo leto prav dobro. Deželni odbor je sklenil, da se vodstvu in učitelju izreče priznanje za dobri šolski vspeh. — Občini Fužine (Bela Peč) se je dovolilo pobiranje priklade po 50 odstotkov na direktne davke za občinske potrebe za leto 1872 v pričakovanji, da prihodnji deželni zbor bode to priklado odobril. — O prošnji Ostrožnobrdčanov za dovoljenje zastran razdelitve srenjskega gozda in pašnika je deželni odbor sklenil, s priporočilom predložiti jo prihodnjemu deželnemu zboru. — Na vlogo županstva v Želimljah za novo razdelitev dela pri Ižanski cesti in za napravo nove občinske poti od Iga čez Podgozd, Škril, Gornje in doljne Golo do Golske farne cerkve se je sklenilo, da se gorko naroči cestnemu odboru skrb za novo razdelitev popravljanja Ižanske skladne ceste in da se odgovori županstvu v Želimljah, da imajo vse vasi cele občine to cesto delati, pa se tudi Ižanski občini živo priporoči, da pomagajo to novo cesto narediti; predlog zaradi naprave konkurenčne ceste od Iga naprej proti Blokam, kjer so po jasnem popisu g. Mencingerja, fajmoštra Golskega,

še dandanes sledi nekdanje Rimske ceste, je odbor priznal, da bi bila ta cesta jako koristna; al že zdaj, ko je stroškov za druge neodložljive konkurenčne stare in nove na kupe, ni mogoče že pričeti te nove ceste, ki je prihranjena prihodnosti.

— Gospoda V. Zupančič in A. Vodeb sta imenovana za učitelja na c. kr. pripravnicu za učiteljice v Ljubljani. — Dr. Mrhal, ravnatelj tukajšnje realke, pa je imenovan za deželnega šolskega svetovalca. Ko se nam je izprva pripovedovalo to poslednje imenovanje, nismo verjeli, da je mogoče; zdaj pa smo isto brali v „Wien. Ztg.“ Mi nimamo nič zoper osebnost gosp. dr. Mrhala; al dolžnost nam je, vprašati sl. ministerstvo nauka, ki z družimi sedanjimi ministri pri vsaki priliki povdarja „Verfassung“ (ustavo): kako je mogoče, spošтовaje ustavo, nasproti odločnemu §. 35. postave o šolskem nadzorstvu, ki nam jo je presvitli cesar 25. svečana leta 1870. potrditi blagovolil, Njegovemu Veličanstvu nasvetovati za deželnega šolskega svetovalca moža, o katerem deželni odbor ni izrekel svojega nasveta. Vsaj je postava jasna, ktera v §. 35. šolskega nadzorstva govori od besede do besede tako-le: „imenujejo se v §. 34. pod štev. 3., 4., 5. in 6. imenovani udje deželnega šolskega sveta od cesarja po predlogu ministra za bogočastje in uk; ta pa mora zastran dveh katoliških duhovnikov obrniti se do knezo-škofijstva, in zastran dveh učiteljskih udov učiteljskega stanú do deželnega odbora za nasvèt (Vorschlag)“. — Ali se pravi to — vprašamo — potem ustavno in postavno ravnati, če ministerstvo samolastno za imenovanje predlaga deželnega šolskega svetovalca, o katerem deželni odbor ni bil za nasvèt vprašan? Če visoko ministerstvo ni hotelo onega, po mislih deželnega odbora popolnoma sposobnega profesorja odobriti, naj bi bilo zahtevalo vsaj drug nasvèt. Zmirom in zmirom se razlega glas o spoštovanji ustave, kako neprecenljiva je, in o sedanjih šolskih postavah, kako izvrstno dobre so; ko pa se pride do izvrševanja vsega tega, o čemur se beseduje, suče se to vse drugačno. Kam neki pridemo, ako ministerstvo samo ne stori tega, kar zahteva od drugih! Ali se mar drži prislovice: „quod licet Jovi, non licet bovi“? Tako pa gine ustava, in na njeno mesto stopi sila!

— Gosp. Fr. Levstik, novi skriptor ces. knjiarne, je že prišel v Ljubljano.

— (Kočevski tabor) lazi po nemških časnikih; iz Ljubljane se jim celó telegrafuje, da je prepovedan. Ker živa duša naših ljudi ne vé za ta tabor, je morebiti g. Fladung skrivé za-nj prosil in vsem narodom pravično Auerspergovo ministerstvo ga tudi Fladungu ni dovolilo.

„Glasbeni matici“

so do 10. dne t. m. pristopili sledeči gospodje:

b) kot podporni udje:

(Dalje.)

Gospodje: dr. Pavlič Ignacij, sekundarij v bolnici v Ljubljani, Ivančič Ivan, kupč. pomočnik v Ljubljani, Piskar Franjo, južne železnice uradnik v Trstu, Zabred Avgust, južne železnice uradnik v Št. Petru, Sink J., trgovec v Zagorji, Šušteršič, odvetniški koncipijent v Krškem, Vičič Janez, trgovec v Ljubljani, Torker M., župnik v Mozeltji, dr. Zarnik Valentin v Ljubljani, Jakob Štefan, predstojnik železnice v Št. Petru, Domicelj Alojzij, posestnik v Zagorji,

Česnik Jurij, trgovec v Knežaku, Treven France, učitelj v Št. Petru, Treo Ljudevit, privatni uradnik v Št. Petru, Ros Matej, trgovec v Kranji, Pirnat Andrej v Ljubljani, Ferjančič Andrej, jurist v Beču, dr. Ložar Gregor, odvetnik v Vipavi, Zore Ljudevit v Vipavi, Hinek France, župnik v Zatičini, Jakelj Gregor, kaplan v Zatičini, Orel Viktor, uradnik v Celji, gospá Jerše Sidonija v gornjem Krškem, gospodje Lesar Anton, profesor v Ljubljani, Grčar Andrej, učitelj v Čatežu, gospodičina Tomic Placida, učiteljica v Brežicah, gospodje Miklošič J., učitelj v Mariboru, Stres, kaplan v Mirni pri Gorici, Podboj Janez, duhovni pomočnik v Ipavi, Završnik France, župnik v Št. Gothardu, Škoflek Jakob, učitelj v Mozirji.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Tukajšnji federalistični časnik „Vaterland“ je razglasil te dni obširno spomenico sedanjega ministerstva, Njegovemu Veličanstvu pred odhodom v Berlin predloženo, s ktero je dregnil prav v sršenovo gnjezdo ustavoverskih časnikov. Na vse grlo kričijo, da spomenica je le izmišljena, a vendar jo razpravljajo tako, da ni dvomiti, da je gotova. Stvar je važna, zato naj povemo tudi bralcem „Novic“ poglavitne točke. — Ministri trdijo v tej spomenici, da dvalistična ustava je zadovoljljilni sklep dolzih državopravnih homatij; ona pa zahteva vzdržanje decemberskih temeljnih postav v Cislajtaniiji; bistveno predrugačenje ali celó odstranjenje teh postav na ljubo federalizmu bi nevarno spodmajalo spravo avstrijsko-ogersko; — dosedanje nasprotovanje (opozicija) proti dvalizmu je le bolj umetno; na Českem postajajo razmere ugodnejše decemberski ustavi; zvesti narod česki je bil le zapeljan; general Koller se je prikupil narodu; — med opozicijo državnoopravno in opozicijo katoliško je razloček; ta ima samo v verskih motivih svoj vzrok, in se bode odstranila, ako se temeljne postave decemberske ustave bolj polagoma in rahlo izvršujejo; škofom se je že zagotovilo, da brezverske naprave se ne bodo dalje gnale kakor so se sedaj; zato goji ministerstvo upanje, da katoliška stranka se bode ločila od državopravne; — dalje spomenica obravnava Poljske zadeve in imenuje načrt, ki ga je izdelal ustavni odsek v državnem zboru, popolnoma pripraven, da se reši Gališko vprašanje; če tudi so Poljaki izprva nasprotovali temu načrtu, stoji vendar zdaj v Galiciji vse bolje; pričakovati se tedaj sme, da deželni zbor Gališki na podlagi tega načrta in da dežela dobí lastnega ministra, bode prijazen roko podal vladi; več pa kakor to, kar daje oni načrt Poljakom, jim ministerstvo dovoliti ne more. Po vsem tem zagotavlja ministerstvo, da so državne razmere bistveno boljše in da se ustava vtrjuje.

Ministerstvo se zeló moti, ako misli, da je tako, kakor spomenica pravi. Vsaj vendar že večletne skušnje kažejo, da na tej poti ne pride Avstrija naprej, in to zato ne, ker še se niso spolnile cesarjeve besede: „naredite mir med mojimi narodi!“ Hohenwart je nastopil pot po blagih cesarjevih besedah, — al decemberski ustavniki so mu žalibog! zarinili končanje začetega dela.

Kursi na Dunaji 24. septembra.

5% metaliki 66 fl. 40 kr.

Narodno posojilo 71 fl. 40 kr.

Ažijo srebra 107 fl. 65 kr.

Napoleoniori 8 fl. 70 kr.